

Telegraful Român.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

După crisa din Balcani.

De Georg Fleșariu,
maior ces. și reg. în retr.

II.

Trec acum la alt obiect, la direcția spirituală și la raporturile nedrepte naționale din diplomația noastră. Cu toate că Maghiarii dispun în parlamentul lor de 95% de deputați, în loc se aibă numai 40%, și cu toate că în ministerul de externe 70-80% din posturile de funcționari se află în mâinile lor, față de 10% câte li s'ar conveni, iar în delegațiuni se află 100% Maghiari în loc de 40%, totuși ei sunt cei nemulțumiți și fac sgomot teribil imediat, cum e luată în vedere o schimbare oarecare, fie oricât de mică și neînsemnată, care însă ar putea oarecum să influențeze poziția lor dominantă, ori ar fi îndreptată cumva din păcate în contra idealului lor politic, în contra «clădirii statului național maghiar», cu toate că idealul acesta al lor e utopie, e vis, care nici odată nu are să fie realizat.

Astfel a fost destul, ca să fie chemat și pus în postul de ambasador la București un politician austriac cu patriotism curat față de monarhie, și întreaga presă maghiară iute și-a eșit din țâțâni. Dar nu numai în presa maghiară, ci și în delegațiuni și în parlamentul ungar a fost atacat cu asprime contele Czernin Otocar, pentru patriotismul pe care-l nutrește față de monarhie, și a fost stigmatizat astfel, ca și cum ar fi un criminalist.

El însă, contele Czernin, care aparține partidului marelui proprietăți germane din Boemia, credincioasă constituției, și care a fost acum numit ambasador la București cu buna intențiune de a restabili iarăși între aceste două state, Austro-Ungaria și România, raporturile cele escelente,

cari au existat timp de treizeci de ani, dar au fost prefăcute în ruină din partea diplomației noastre oligarhice, — e o curată raritate, e un *corb alb* între diplomații noștri.

În broșuri și în articole de ziare a dezvoltat contele Czernin niște idei politice estreme de înțelepte, de drepte, de raționale, după cari s'ar putea face rezolvarea nefericitei chestii de naționalitate în întreaga monarhie, deci și în Ungaria, care, după părerea sa și după părerea fiecărui om cuminte, e tot așa un stat de naționalități, ca și Austria. Dar despre acest adevăr curat ca soarele nu e consultat a se vorbi la noi, cum nu e ertat a se vorbi nici despre un imperiu al Habsburgilor, ori chiar despre patriotismul față de monarhie, despre unitatea imperiului, despre armata imperială, despre ministerul de război al monarhiei, și absolut de loc despre o egală îndreptărire a naționalităților. Astea sunt lucruri, pe cari nu le poate mistui stomahul politicianului maghiar.

Ungurii nu cunosc decât un stat național maghiar și o națiune maghiară. Așa stă negru pe alb în documentele și legile lor, făcute de ei, iar de realitate și de adevăr nu mult le pasă. Dar fiindcă contele Czernin e omul, care face politică reală și din creștet până în tâlpi e patriot onorabil imperialist, înzestrat cu multă înțelepciune de bărbat de stat: pentru el numai adevărul și realitatea poate să formeze baza corectă, pe care crede că poate să realizeze ideile sale politice. Chiar dacă ar succeda cumva, celor ce fac politică de ștruț, să-l scoată pe el, pe corbul cel alb, din mijlocul lor, totuși nu le va succeda niciodată să delature de tot ideile sale politice și principiile sale. Ele vor exista și vor trebui să fie realizate, pentru că existența imperiului o pretinde aceasta în mod imperios, și pentru că ideile și principiile sale

formează proprietatea majorității covârșitoare a popoarelor din monarhie.

Un alt diplomat însă, austriac-ungar, dar de naționalitate maghiară, poate să scrie nejenat o broșură, în care se cuprind idei cu totul contrare, și în care e ridicat până la ceriu și e sărbătorit principele Rákoczy, dușmanul de moarte al imperiului și al dinastiei. E broșura: «Francisc Rákoczy și luptele sale pentru libertatea Ungariei, 1703—1711», broșură scrisă de consilierul intim al Majestății Sale, de reprezentantul ces. și regesc al monarhiei noastre în America, cavalerul de Hegelmüller (cum se vede, Maghiar neaoș după nume, poate chiar strănepot de al lui Rákoczy)!

Cei din Ungaria jubilează și sunt încântați de cuprinsul broșurii antidinastice și contrare monarhiei; preamăresc pe autorul ei și îl ridică în slavă, fără ca cei din Austria să dea și numai un mic semn de supărare. Și tot cei din Ungaria lovesc fără cruțare în contele Czernin, ambasadorul nostru la București, fiindcă își exprimă fără rezerve îngrijorările față de viitorul monarhiei și își spune părerea așa cum îi dictează patriotismul său cel curat.

Pe domnul de Hegelmüller nu'l trage nime la răspundere pentru sentimentele și ideile sale antidinastice (căci doară cel ce preamăreste pe Rákoczy nu poate fi dinastic) dintre cei chemați, iar de altă parte cei chemați nu apără cu destulă energie pe contele Czernin pentru patriotismul său manifestat față de monarhie. E corect lucrul acesta? Am văzut doară, cum în delegația maghiară contele Czernin a fost atacat cu cea mai pătimășă ură, iar respingerea atacurilor s'a făcut din partea oficială cu atâta cruțare, mai ales din partea ministrului president ungar, încât apărarea semăna mai mult a aprobare a atacurilor, a desavuare a ideilor politice ale am-

basadorului nostru din București, cu toate că ideile acestea ale sale, că numai ideile acestea, corespund intereselor monarhiei și ale popoarelor cari o compun.

În camera ungară apoi, mai zilele trecute, cam tot așa. Ministrul president ungar nu a luat în destulă apărare pe contele Czernin pentru declarațiunile făcute în fața unui ziarist maghiar, și făcute în interesul chiar al guvernului maghiar, pentru a-i înlesni ajungerea la înțelegere cu Românii din statul ungar, ci mai că l'a desaprobat formal.

Toate aceste sunt lucruri foarte caracteristice și ne ofer o icoană foarte tristă despre direcția spirituală și despre sentimentele patriotice, cari domnesc astăzi, nu numai în Ungaria, ci și în Austria, la cei mai mulți dintre politicieni. Unde se va ajunge pe calea aceasta? Răspunsul la întrebare e clar pentru fiecare patriot cu judecată sănătoasă. Crisa balcanică, cu rezultatele ei triste, e o vie admoniere pentru monarhia noastră. Nu înțelege nime la noi aceasta admoniere?!

Limba maghiară

în școlile noastre confesionale.¹

Domnilor învățători!

Când acum pentru a doua oară mi s'a dat cinstea să vă salut în calitate de «primus inter pares» al d-voastră, țin să accentuez încă delanceput, că desbaterile noastre din conferința de azi și mine trec, în importanța lor, peste cadrele obicinuite ale astorfel de conferințe, întrucât au ca obiect pe deoparte întrebarea de a fi sau a nu fi a școlii noastre, pe de altă parte liniștea sufletească și fericirea personală a d-voastră.

¹ Cuvânt de deschidere, ținut la conferința învățătorilor gr.-ort. români din cercul VII tractul Zarand.

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

1. «Scăpărătore» din povestile lui Andersen. Biblioteca populară a «Tribunei», Nr. 22. Sibiu, 1911.

a) Cuprinsul cărții e următorul: Un oștean să întoarcă dela război și pe cale să întâlnește cu o vrăjitoare, care îi spune că n'are de cât să se coboare în copacul din apropiere ce pe din lăuntru e gol și va putea aduce atâția bani câți îi vor trebui. Vrăjitoarea îi mai spune, că banii sunt găziti de trei câni, dar să nu aibă frică de ei. Ea îl mai roagă să i aducă de acolo o scăpărătore. Oșteanul cu ajutorul vrăjitoarei care l-a legat cu o fune preste mijloc, să coboară în copac și nu peste mult timp să întoarcă cu o mulțime de bani de aur și cu scăpărătore. Vrăjitoarea cere dela oștean scăpărătore. Oșteanul o întreabă că ce va face cu ea? Ea nu voeste a-i spune cu nici un preț. Oșteanul văzând încăpăținarea vrăjitoarei îi taie capul și o lasă întinsă la pământ, banii îi ține pentru el și scăpărătore, cu ajutorul căreia apoi ajunge a fi domn mare, ba în urmă chiar luând de soție fata regelui — regele unei țări.

b) Dacă acum vom judeca conținutul acestei povești, nici de cum nu putem constata că doară ar avea un fond moral și prin urmare edificator, ci din contră putem constata, că binefacerea e răsplătită cu rău, un lucru că totului opus dogmelor creștine și cu toate acestea eroiului povestirii în urma acestei nemulțămiri nu i să întâmplă nimic, fără doară puțină frică de ce va fi fost cuprins atunci când e judecat la moarte, dar și atunci scăpărătore îl mântue cu ajutorul cânilor și ajunge în scaunul regesc. Din acest punct de vedere apreciată povestirea, valoarea ei educativă să reducă foarte mult.

Încât privește stilul, e curgător, traducerea e făcută în o limbă curată și ușoară de priceput chiar și de copii de toate zilele ai școlii noastre populare, în privința aceasta nu-i nimic de dificultat.

c) Luând însă în considerare literatura noastră săracă în ce privește lectura pentru tineret, s'ar putea totuși și aceasta broșurică admite să facă parte din biblioteca școlărilor pentru *cursul de repetiție*, adică etatea dela 12—15 ani, și mai *vartos pentru copii dela șate*.

2. «Cartea de chipuri fără chipuri», povestiri de Andersen, trad. de d-ra X. J. și Dumitru Stăncescu. Biblioteca pentru toți Nr. 100. București.

a) Autorul să transpune în poziția unui pictor sărac, care locuiește în o stradă

strămtă la oraș — de curând mutat dela sat — și să simte străin în oraș, nu are cunoscuți și nu are pe nimenea, până apoi într'o seară — dela fereastră unde sta dus pe gânduri — observă și recunoaște în lună pe vechiul pretin de casă, care și de astă dată îi promise, că va veni în toate sările să-i țină de urat. Luna să ține de vorbă, căci apoi de aci în colo în decurs 33 de seri îi povestește ce a văzut în diferitele părți ale pământului, iar autorul impresiile acestea ni le redă cu o drăgălășie uimitoare. Ca să arăt cuprinsul acestei cărți, și numai în general, ași trece marginile unui raport, căci câte sări sunt, atâtea subiecte, deci mă voi mărgini a ilustra câteva momente.

În seara întâiu ne duce în India lângă râul Ganges, unde o fată duce o candelă și o arează pe râu și îi dă drumul. Candelă tot ard, nu se stânge, până ce la o cotitură dispăre și fata plină de bucurie exclamă, că logodnicul ei care e dus în depărtare trăește. — În seara a treia ne enărează pe scurt cursul vieții unei fete de preot din copilărie până la moarte. În s'ara a patra ne arată impresiile dela o comedie germană. Ne poartă mai departe prin Paris, pe la palatul Luvrului, prin Scandinavia, Grenlanda, Pompei, Roma, Tirol, Copenhaga, Frankfurt, China, Suedia etc. și din tot locul ne povestește un episod scurt în fiecare seară. Istoriștește apoi și lucruri

drăgălășe din viața copiilor. Pe scurt cam acesta ar fi cuprinsul cărții.

b) Impresia ce face cartea aceasta asupra cetitorului — după ce a citit-o — e una dintre cele mai plăcute, pot constata fără de nici o exagerare. Subiectele diferite îi dau cărții o variațiune plăcută. Autorul când a scris această «Carte de chipuri fără chipuri» a fost condus de sigur de mai multe principii. A avut în vedere înainte de toate, lărgirea cunoștințelor tineretului, dezvoltarea gustului estetic și mai pe sus de toate a caracterului religios moral. Când un autor prin scrierile sale ajunge a infiltra astfel de sentimente, în cât din ele să se desvoalte caracterul religios moral, fără îndoială și-i ajuns scopul. Putine sunt astăzi cărțile acleia ce să figureze sub timbrul de povești și totuși să redea cu atâta acurateță adevăruri. Aceste calități fără deosebire, subiectele din cartea aceasta le intranesc.

Valoarea educativă a acestei cărți prin aceste calități crește foarte mult; de oarece o lectură bună pe lângă că instruiază, ajută și educațiunei preste tot.

Stilul și la aceasta scriere e ușor și curgător, traducerea asemenea e bună și ne fortată, ceea ce îi ridică foarte mult valoarea.

c) Fiindcă subiectele tractate în această broșură descriu lucruri ce un om cu cunoștințe mai vaste din domeniul is-

În expunerile mele modeste va trebui să citez o mulțime de lucruri de natură pedagogică; drept aceea îmi iau voie, să vi le cetesc.

Limba maghiară în școlile românești din patria noastră e o chestie, care preocupă, de 6 ani încoace, mai mult opinia noastră publică. Ziare cotidiene, reviste periodice, sinoade, congrese, toate i-au dat și-i dau școlii o atențiune extraordinară, cum în istoria culturală a poporului nostru nu s'a mai pomenit. În mulțimea glasurilor de îmbărbătare s'au arătat, din nenorocire, și de acelea, cari cereau sistarea în întregime a tuturor școlilor noastre, cum cer, bunăoară, statificarea lor, din iperzel de patriotism rău deplasat, unele reuniuni de-ale colegilor noștri dela școlile populare de stat.

Limba maghiară a fost impusă ca obiect de învățământ obligat prin art. de lege XVIII din 1879, mai întâiu în 2 ore la săptămână, mai apoi, prin diferite ordinațiuni, în tot mai multe ore. Scopul era, să li se dea micuților noștri cunoașterea mai temeinică a limbii oficiale din stat, și să li se însuflească mai mult simț patriotic. Însă pe lângă toate silințele de apostoli ale dascălilor noștri mai vechi, oameni cu mai puțină cultură pedagogică, dar cu inimă caldă și cu dragoste mare de școală, scopul fixat nu s'a putut ajunge. Căci absolvenții școlilor noastre nu ieșeau nici mai procopsiți în maghiară, nici mai mari patrioți.

A urmat atunci «lex Apponyi» din 1907, care ne poruncește, în școlile nedivizate, 13 ore de unghurească și pretinde, în cunoscutul § 19, ca limba maghiară să fie propusă «în așa măsură, ca un elev, cu limbă maternă nemaghiară, după terminarea anului al IV-lea de școală să-și poată la înțeles exprima gândirile în limba maghiară, atât cu graiul cât și în scris».

Dela intrarea în vigoare a acestui articol de lege, — art. XXVII din 1907, — au trecut deja 6 ani, așa că acum suntem în stare, să ne facem un mic bilanț al rezultatelor ajunse. Ei bine, domnilor, cu durere trebuie să constatăm, că cu aceste rezultate nu s'au mulțumit nici organele noastre susținătoare de școle, nici organele de control ale statului. Căci nici baremi într'un singur caz nu s'a putut constata, că vre-un copil ar fi ajuns să poată vorbi și scrie unghurește după absolvarea anului IV de școală. Din contră, mă simțesc îndreptățit să declar, că an de an, căpătăm în gimnaziu școlari tot mai confuzi și tot mai neorientați, atât în maghiară, cât și în română. Așa că munca îndoită depusă de d-voastră în școală nu numai că nu-și arată roadele așteptate, dar am ajuns chiar până acolo,

că învățători, recunoscuți până acum ca buni dascăli, obosindu-se în amărăciunea trudei lor zădarnice, nu mai au alt ideal decât penzionarea mântuitoare. Nu vreau să spun, că cunoașterea limbii maghiare n'ar avea însemnătate practică în viață, ca limbă de interes, dar trebuie s'o mărturisim pe față, că noi, între împrejurările actuale ale școlii noastre, nu putem, cu toată bunăvoința noastră, să aflăm modul, prin care am corăspunde așteptărilor legii.

Că e imposibil, ca un copil să învețe a vorbi și a scrie «la înțeles» unghurește după patru ani de școală, o dovedește însuși actualul nostru ministru de culte, care prin ordinațiunea sa Nr. 21.540 din 13 Sept. a. c. constată, cu toată dreptatea, că «Instrucțiunea în stilistică, cu toată în singuritate locuri și în urma talentului individual al unor școlari esceleți arată rezultate frumoase, astăzi nu-i partea cea mai tare a instrucțiunii noastre medii; la universități și în diferite oficii publice se repetă adeseori plânsori din cauza lipsei de deprindere, ba chiar a nepriceperii în concipiare la indivizi absolvenți de școală medie, ba încă și cu diploma». Iar »Néptanítok Lapja», oficiosul ministeriului de culte, comentând în articol de fond numita ordinațiune, în nrul său din 2 Octombrie 1913 o spune verde: «E mare rezultatul, dacă ni-am învățat elevii, ca până la finea clasei IV. să vorbească la înțeles și să predea logic... Și încă cu cât mai complicată muncă e conceptul în scris!.. Trebuie mai multă vreme la scrierea unei idei, decât la predarea ei, în construcția propozițiunii nu putem corega imediat și cu ușurință; nu ne putem concentra atențiunea numai la obiect, că trebuie să grijim și de litere. Poate observa la sine oricine, pe care-l împoartă stilul textului scris, că și a începe e mai greu decât cu graiul viu. Și copilul? Cât de grea-i aceia concipiarea. Că el doar se luptă și cu mișcările scrierii, încă și acela, care prinde bine penaa; se luptă cu semnele propozițiunii chiar și acela, căruia-i este bine rotunzită ideea...»

Intr'adevăr elevul clasei IV. încă nici nu poate concipia bine; la aceasta trebuie să fie deprins ulterior... Cugetarea corectă e condiția conceptului la loc. Așadară trebuie să ne nizuim, ca copiii să știe gândi. Instruarea în concipiare e de fapt iustruarea în cugetare... Judecată în locul apercipiunii seci, prelucrare în locul imitației mecanice, pe lângă învățarea textului predare din ce în ce tot mai liberă: toate acestea sunt mijloace, prin cari școala populară promovează dezvoltarea capacității de a concipia».

Acestea se zic, domnilor, despre stilul limbii maghiare din astfel de școli, în cari limbă nemaghiară nu răsună și încă la astfel de școlari a căror «lingua del cuore» — limba maternă — este maghiara! Ce să mai zicem atunci noi despre elevii noștri, cari aproape toți trăesc într'un mediu, unde dupăce trec peste pragul școlii, nu mai aud limba unghurească «lingua del pane»?

Greutățile instruirii limbii maghiare ni le ilustrează, de altfel, topopul Reghinului, dl V. Duma, care în raportul despre conferența condusă de dânsul în anul trecut ne spune: «Erau (în tractul Cetății-de-peatră) trei învățători foarte strădalnici, cari se sileau pe întrecute a arăta cu ocazia examenelor progrese tot mai strălucite. Intrând în vigoare noua lege școlară și fiind dotați în partea cea mai mare cu ajutor de stat, acum pe lângă nizuința lor ideală era pentru ei și o chestie de existență de a satisface cât mai mult noilor datorințe impuse prin această lege (XXVII: 1907). La examenul dela finea anului 1907/8—1908/9 au făcut acești trei într'o formă progrese admirabile în limba maghiară fără de a neglija și celelalte obiecte de învățământ. La finea anului școlar 1909/10 s'a observat mai puțin progres din toate obiectele de învățământ în general, de sine înțeles și din limba maghiară, iar la finea anului 1910/11 și mai puțin. La observările mele juste toți trei învățătorii mi-au răspuns, că ei pun acum o muncă îndoită ca mai înainte în predarea tuturor obiectelor de învățământ, iar în predarea limbii maghiare nu se poate spune că străduire își dau și recunosc, că cu toate acestea nu pot ajunge la rezultate așa frumoase ca mai înainte, aducând între alte motive și pe acela, că elevii aceștia nu mai sunt așa de isteți ca cei de mai înainte. Eu însă, continuă dl Duma, care cunoașteam foarte bine toate împrejurările și chiar studiam cu interes mersul învățământului în toate școlile, dar cu deosebire în aceste trei școli, le-am dovedit că cauza rezultatului tot mai puțin al muncii lor e cu totul alta, la care ei nici nu se gândiau, și pe care și ei au recunoscut-o, fiind și ei în urmă convinși.

Incepând cu anul școlar 1907/8 a propune mai intenziv limba maghiară, aveau a face cu elevi cari cunoșteau temeinic limba română, și cei din cursul V—VI își exprimau cugetările corect românește, de aceea de grabă și cu multă ușurință au învățat și unghurește a se exprima corect; pe când mai târziu, neglijând cu deosebire în cursul I și II exercițiile intuitive de limba română și punând

mai mare preț pe cele din limba maghiară după metoda directă, când acesți elevi au ajuns în cursul IV și al V-lea nu se puteau exprima corect nici românește, nici unghurește.

Învățătorii mei după o muncă grea de trei ani, văzând la ce rezultate au ajuns, au recunoscut importanța cea mare a învățământului limbii române și și-au dat toată silința a-și îndrepta greșala, căci altcum îmi ziceau, ne temem că dăm patriei și bisericii noastre oameni necapabili și inconștienți de a munci în viață».

Din parte-mi adaug observarea că înșiși apostolii lui Cristos țineau să propovăduiască cuvântul Domnului în limba popoarelor pe cari se abăteau, căci stă scris în evanghelia Rusaliilor: »Când s'a răspândit vestea, adunându-se mulțime mare de oameni, se miron au auzind pe apostoli că grăiesc fiecare în altă limbă pentru înțelegerea neamurilor»...

Îmi încheiu observările cu exprimarea nădejzii, că superioritatea noastră școlară, în bună înțelegere cu guvernul din țară, va afla mijloacele, prin cari pe deoparte se va putea ușura propunerea limbii maghiare în școlile noastre primare în așa fel, ca copiii eșiți de sub mâna noastră să poată fi cetățeni de omenie ai statului ungar, pe de altă parte se vor micșora greutățile ce apasă umerii învățătorimii. Se va înțelege și la tronul lui Dumnezeu și în palatul Cesarului, că învățătorii alcătuiesc cea mai indispensabilă castă socială. Știm doară cu toții, că'n 1870—71 dascălii germanii au bătut pe francezi, iar Englezul Henri Broughman ne profetește cu încredere: «Va veni vremea, când învățătorul, nu tunul va fi arbitrul lumii». Noi să nu uităm nici odată: Școala e învățătorul. Un învățător vesel și pus la adăpost de grijile materiale bagă viață în școală, și iarăși unul desgustat de viață, chinuit omoară în copilași orice avânt spre bine.

Salutând cu respect și pe prea stimatul Domn inspector regesc Benkő András, care a aflat de bine să ne onoreze cu prezența DSale și pe care îl rog, în numele învățătorimii adunate aci, să fie cu considerare la munca îndoită pusă de această învățătorime în școală, deschid conferența!

Dr. Traian Suciu
comisar conz., prof. gimn.

Revistă politică.

Austro-Ungaria.

Împărțirea cercurilor electorale. Comisiunea administrativă a dietei a primit fără modificare proiectul de lege despre noua împărțire a cercurilor electorale, asupra căruia raportul comisiunii va fi prezentat dietei în sesiunea de mâine. Punerea proiectului de lege la ordinea zilei va urma în curând.

Împăcarea. Cet'm în zăre e din capitală, că pertractările purtate între comisiunea de trei și ministrul prezident Tisza sunt încheiate. Conte Tisza și-a spus Vineri după amiază ultimul cuvânt. E rândul acum la comitetul partidului național-român, care se întrunește în 17 Febr. în Budapesta, să se pronunțe dacă primește ori nu condițiile de împăcare, oferite din partea guvernului. Și într'un caz, și într'altul, contele Tisza va face raport amănunțit dietei despre pertractările pe cari le a avut cu Românii. Vineri înainte de amiază s'au prezentat la domnul ministru-prezident Tisza și Preasfinții Episcopi: Ioan I. Papp, Dr. Miron E. Cristea, Dr. Demetriu Radu, Dr. Vasile Hossu și Dr. Valeriu Frențiu și au conferat mult cu Excelența Sa, în chestia împăcării. Arhiepiscopii români au avut întrevedere și cu domnul ministru de culte și instrucție publică, Iankovich Béa.

România.

Programul naționaliștilor. În luptele ce se dau în România pentru alegerea generale va intra și partidul național-democrat din regatul român, condus de domnul Nicolae Iorga, cu susținerea următorului program, stabilit în întrunirea din urmă a celor de

toriei, geografiei le-ar înțelege, pentru bibliotecile școlare, adevărul cursul de toate zilele și repetiție, ba chiar nici pentru bibliotecile parohiale nu e potrivită, căci neînțelegând subiectele tratate nu s'au aduce ceva folos, ci din contră i-ar distoga de cetit, — ceea ce pe cât e posibil trebuie evitat. Această carte, după părerea mea, mai potrivită va fi pentru copiii dela gimnaziile străine dela etatea de 12—15 ani, dar și atunci, la o eventuală rețipărare, povestirea din seara a unsprăzecea să se elimineze, ca fiind nepotrivită pentru copii de etatea aceasta, în colo în întregime să poată da copiilor amintiri și mai vărtos copiilor dela orașe.

3. „Povești alese” de Andersen trad. de Dumitru Stăncescu. Biblioteca pentru toți Nr. 1 București.

a) Căpînsul cărții e următorul: Mai înainte de toate pe scurt s'au dau câteva amănunte din viața lui Andersen, adevărul din ce familie s'a născut, precum și scrierile mai însemnate, prin cari devine celebru și îi fac renume european. Cartea conține mai departe 7 povești.

Povestea I. „Sirena”. Să spună cum o sirena — fata regelui mării — scapă pe un naufragiat principe și el — dela moarte sigură — și începe a-l iubi. Iubirea ei e așa de puternică, încât își părăsește părințele, surorile, ba și glasul frumos ce-l avea și dă unei vrăjitoare în schimbul unei medicini, cu ajutorul căreia poate deveni fi-

ință pământească. Ea apoi să preschimbe în ființă femeiească, dar pe principe nu îl poate câștiga ca să o ia de soție și astfel în ziua cununiei principelui cu o altă fată moare prefăcându-se în spumă pe mare.

Povestea a II-a „Istoria unei mame”. O mamă avea un copil, moartea însă îl duce, și mama pleacă după ea să aducă în dărăt copilul. Să înțeleasă cu înținerul căruia îi cântă. Să înțeleasă cu un spin, pe care îl strânge la sân de înfloare. Să înțeleasă cu un lac căruia îi dă ochi, apoi cu o bătrână căreia îi dă părul, numai să-i arete calea. În sfârșit s'ajunge la grădina morții unde își găsește copilul într'o flăcă și vrea să-l ia. Atunci vine moartea și arată soartea copilului, dacă trăia; ceea ce văzând mama își lasă copilul acolo și se întoarce singură acasă.

Povestea a III. e „Ib și Cristina”. Un copil și o fată de mici crescuseră împreună și între dânsii s'a dezvoltat o iubire curată. Cristina s'ajungând în împrejurări mai favorabile, preferă mai bine a fi soția unui om bogat și Ib rămâne. Cristina în urma urmelor s'ajunge în cea mai mare mizerie, iar Ib pe care îl bate un noroc că dă de o bogăție, în momentul ultim o găsește într'o casă sărăcăcioasă, când Cristina moare, iar Ib o ia pe o fetiță a ei și o ține de suflet.

Povestea a IV-a „Cinci într'o pastăie”. Cinci boabe de mazere stănd într'o

pastăie s'au copt, au fost culese și la urmă un copil desfăcându-le le pușcă pe rând.

Una din ele cade în apă și putrezește, pe trei le mănă un porumbel, numai a cincea ajunge într'o crepătură a unei ferestri, unde crește, să desvoaltă și face și ea pastaie și e fericită, ocrotită fiind de o copilă căreia îi făcuse multe zile fericite morboasă fiind.

Povestea a V. e „Potcovarul”. Aceasta e povestea cum un om care cu cele trei dorințe ce a primit dela omul căruia îi potcovise un măgar, alungă moartea dela el de nu a mai cotezat să vină după el ba și dracului îi dă o bătaie încât omul după ce nu a mai putut suferi traiul pământesc — voind a merge în raiu nu îl lasă sf. Petru — în care recunoaște pe omul că măgarul — a mers la iad, nici aici însă nu a voit să-l primească dracul pe care l bătuse, și astfel silit a fost să se năcăjească pe pământ.

Povestea a VI. e „Bradul”. Bradul era mic și dorea cu ori ce preț a să face mare. După-ce deveni mare, voia din nou să devină pom de crăciur, după cum auzise dela niște vrăbii că s'a întâmplat cu niște soți ai lui. Și dorința aceasta i s'a împlinit, însă din casă nu preste mult fu aruncat într'un pod, de aici în curte, unde se uscă, și în urmă un om sărman l-a tăiat tot bucăți mici și îl puse pe foc, și astfel deveni în cele din urmă cenușă.

(Va urma.)

un gând și o simțire: 1) Reforma electorală, adică votul universal, egal, direct și secret pentru toți românii, cu reprezentarea minorităților și 2) Reforma agrară, adică vânzarea și arendarea la țărani localnici a tuturor moșiilor pe cari proprietatea mare renunță a le păstra sau exploata ea singură. Naționaliștii-democrați vor ținea în capitală și în provincie o serie de întruniri publice, spre a-și susține aceste deziderate. Până acum naționaliștii-democrați au stabilit candidaturi în: București, Covurlui, Craiova, Dorohoi, Prahova, R. Sărat, Bacău, Botoșani, Buzău, Suceava, Vâlcea și Vlașca. Dl. Iorga candidează la Prahova și în Covurlui.

Dela curtea română. Cu ocazia banchetului dat Joi seara la palatul regal din București, în onoarea moștenitorului de tron grecesc, a principelui Georg, Regele Carol a rostit următorul toast: „Vizita A. V. Regale mi-a produs o vârstă de satisfacție, cu atât mai mare, cu cât observ prin ea o confirmare a relațiilor cordiale între cele două popoare. Aceste raporturi mi sunt foarte prețioase, de oarece au fost cementate printr-o acțiune comună, care a contribuit să restabilească pacea și să asigure echilibrul balcanic. Am firma convingere, că acest fapt istoric va contribui a strânge tot mai mult legăturile noastre de amicitie și a deschide o eră nouă de calm și prosperitate pentru statele noastre. Făcând urările cele mai călduroase pentru Rege, mult iubitul vostru tată, și pentru membrii familiei voastre, ca și pentru un viitor fericit al Greciei, ridic paharul meu în sănătatea augustilor voștri părinți, și în sănătatea Alteței Voastre Regale. Trăiască M. S. Regele și M. S. Regina Elenilor“.

Moștenitorul de tron al Greciei, principele Georg, a răspuns la toastul regal cu următoarele cuvinte: „Să-mi permită Majestatea Voastră să-i exprim toată grațitudinea mea, pentru primirea cu care M. V. m'a întâmpinat, și pentru binevoitorile cuvinte pe cari le-a pronunțat. Imi voi face o datorie de a transmite augustului meu tată aceste probe de simpatie, cari sunt o dovadă prețioasă a relațiilor de cordialitate, cari există între nebilă națiune română și poporul elen, ca și între glorioasa dinastie a Majestății Voastre și a noastră. Rezultatele dobândite prin intervențiunea României și tratatul dela București au făcut să se realizeze mai bine comunitatea de interese dintre amândouă țările noastre. Ele vor contribui a strânge tot mai mult în viitor și a face tot mai întinse raporturile cordiale, cari le unesc astăzi pentru prosperitatea și fericirea ambelor popoare. Trăiască M. Voastră, trăiască M. S. Regina, trăiască A. A. L. L. Principii Moștenitori și augusta lor familie“.

Străinătate.

Planurile Rusiei. Scrie un ziar mare beinez, *Vossische Zeitung*, că după informațiile pe cari le are din izvor sigur, relațiile dintre Rusia și monarhia noastră austro-ungară sunt foarte încordate. Dovadă faptul, că noul ambasador rus se dela Viena, Sebeca, după ce și a prezentat scrisorile de acreditare monarhului nostru, a plecat pe neașteptate dela Viena și nici acum nu s'a reîntors la postul său. De altă parte noul ambasador austro-ungar la Petersburg nu și-a prezentat încă țărului scrisorile de acreditare, un fapt cu atât mai sensational, cu cât ambasadorul nou al României numit cu mult mai târziu, a fost primit imediat după sosirea sa la Petersburg în audiență din partea țărului. De aici se deduce, că Rusia are anumite planuri, pe cari în curând vrea să le pună în executare, planuri îndreptate în contra monarhiei austro-ungare.

Domnitoriul Albaniei. După știrile ultime principele de Wied va primi în curând delegațiunea albaneză, care îi va oferi tronul și apoi imediat va pleca cu ea împreună spre Albania, unde va sosi în 24 Februarie. Palatul în care va locui e renovat frumos și provăzut cu întregul mobilier. Puterile mari din tripla alianță au votat pe seama Albaniei un împrumut de 75 milioane, pentru acoperirea cheltuielilor ce se vor ivi în jurul noii organizări a țării.

Rivalitate ruso-germană. Ziarele rusești scriu articole violente împotriva Germaniei, care, spun ele, are planuri suspecte. Se taormează, ca și cum s'ar afla în sponul unui războiu. La graniță se ridică fortificațiuni, de altă parte se construiesc nouă vase de războiu, cu un cuvânt, se fac pregătiri, cari stau în contradicție cu declarațiile guvernului, că dorește menținerea păcii. Ce înseamnă aceasta?.. Nimic alta, răspundem noi, decât măsuri luate în contra pregătirilor cari se fac în Rusia, unde asemenea se lucrează din toate puterile la aducerea în regulă a armatei și la concentrarea ei la granițele Germaniei și a Austro-Ungariei.

Confederație nouă balcanică. Din Petersburg vine știrea, că la inițiativa luată din parte rusească, cei doi prim-ministri aflători în Petersburg, *Pasici* al Serbiei, și *Venizelos* al Greciei, au căzut de acord, ca să încheie o nouă confederație balcanică, cu Bulgaria împreună, care va primi promisiunea, că granița între Serbia și ea va fi rectificată în favorul ei. Să cere însă dela Bulgari, ca se detroneze pe regele Ferdinand și casa sa domnitoare și se pună pe tronul bulgar un principe ori mare duce rusec, de exemplu pe ginerele regelui Petru din Serbia, ori apoi pe fiul lui Alexandru Battenberg, fostul demnitar detronat al Bulgariei. Se spune, că mai ales țarul rusec ar fi foarte însuflețit pentru realizarea acestei idei, dela care se așteaptă mare folos pentru popoarele din Balcani, cari se vor putea pune pe o muncă mai intensă, pentru înaintarea culturală și economică a lor. Va mai avea apoi Rusia, sigur și alte dorințe acesune, legate de această confederație nouă balcanică, de care România stă departe, pentru că ea vrea să-și păstreze independența în toate direcțiile.

NOUTĂȚI.

În limba moldovenească. Va fi fost ieri, Duminecă, o bucurie și o însuflețire de nedescris pretutindenea în Basarabia, pentru că ieri s'a oficiat, după cum ne spune o foaie din București, pentru prima oră liturgia în limba română, sau cum zic Basarabeni, în limba moldovenească, în toate bisericile din Basarabia. Ea e introdusă acum ca obligatoare. Stăpânirea a luat apoi măsuri, ca în Chișineu să se înființeze un seminar românesc, pentru a crește preoții români pe seama satelor din Basarabia.

Conferențe la „Asociațiune“. În fața unui public numărös român și-a ținut ieri, Duminecă, la orele 5 d. a. domnul *Dr. Ioan Lupăș* conferența în sala festivă a Muzeului Asociațiunii, vorbind cu competența cunoscută despre „Istoria universală în ultima jumătate a veacului XIX“. Duminecă în 15 Februarie n. va vorbi domnul profesor *Dr. Ioan Ursu* despre „Istoria României dela unirea principatelor până astăzi“.

Trenurile vor circula mai repede. Cu ziua de 1 Mai, cum se scrie din capitală, trenurile accelerate între Cluj și Budapesta au să circuleze cevași mai repede decât până acum, după exemplul altora trenuri europene, — în considerare că șinele vechi pe linia amintită au fost înlocuite cu șine de o nouă calitate. Lucrările de înlocuire se continuă până la Predea'.

† Ana Ciocășă nasc. Goron, preteasă în Făurești, a decedat în 21 Ianuarie la 5 ore dimineața, după un morb greu și îndelungat, în etate de 58 ani. Rămășițele ră-măntesti ale defunctei au fost depuse în 23 Ianuarie la 10 oare a. m. în cimitierul bisericii gr.-or. rom. din Făurești. În veci amintirea ei!

Comori de artă. Tinerul Pierpont Morgan va pune în vânzare o mare parte din comorile de artă, moștenite dela părintele său. Valoarea colecțiilor artistice ale familiei Morgan se urcă la cel puțin 50 milioane de dolari.

În legătură cu cursurile Asociațiunii. Primim următoarele: „Asociațiunea“ a organizat aici, în Sibiu, pentru săptămânile viitoare un foarte interesant și instructiv ciclu de conferențe cu subiecte din istoria mai nouă a Românilor. Conferențele se țin în sala festivă a Asociațiunii, o sală care nu se poate încălzi cum se cade, și care tocmai din cauza aceasta ține departe publicul de conferențe. Cine ia parte la conferențele din această sală, trebuie să stea îmbrăcat cu paltonul și să suporte curenții rece, care îi primejduiesc sănătatea. De oarece în țara aceasta avem opt confederații externe, tot oameni de o reputație științifică recunoscută, credem că ar fi un păcat național dacă nu se vor lua măsuri, ca publicul să poată fi în situația de a cerceta aceste conferințe într-o sală bine încălzită și sănătoasă. Dacă sala Asociațiunii nu se poate încălzi cum se cade, să se angajeze pentru următoarele conferințe sala dela comitat. Rugăm biroul Asociațiunii să ia de urgență măsurile necesare.

Marca Albaniei. Cetim în *Fremdenblatt* din Viena următoarele: Dacă principele Wilhelm de Wied va ocupa tronul Albaniei ca „Principele Wilhelm I.“ are să-și aleagă pentru sine și pentru țară o marcă oarecare, ca semn vizibil al demnității de domnitor. Ce formă va avea marca aceasta? Albania, conform tradițiunii, a avut în timpuri vechi marca sa. Și adică: în veacul al 14-lea, când alcătuia o parte a împărăției sârbești întemeiate de Ștefan Dușan, marca Albaniei arăta un z'd de argint cu turnuri de aramă pe scut albastru. Pe la mijlocul veacului al 15-lea vestitul erou albanez George Castriotul, numit și Scanderbei, a câștigat victorii însemnate asupra turcilor; acest Scanderbei avea în marca sa un vultur cu două capete, după unii în culoare aurie pe scut albastru, după alții în culoare neagră pe scut auriu. Albanezii de astăzi se folosesc în luptele lor de insigniile unui vultur negru cu două capete pe fond roșu. Se crede, că marca noului principat albanez va fi *vulturul cu două capete*, care pe piept va purta semnul familiei Wied: pânul auriu, — întocmai cum în marca României s'au pus insigniile familiei Hohenzollern.

Pentruce sunt mai multe văduve decât văduvi. Z'arul italian *Piccolo della Sera* scrie: Una din cele mai mari societăți de asigurare a cerut dela medici, să i se arate cauzele, pentru care numărul văduvelor este de două ori așa de mare ca al văduvilor. Cei mai mulți din întrebați au răspuns în general, că apariția este o *lege naturală*, cunoscută din timpuri vechi. Unii însă au dat răspunsuri amănunțite, arătând că un bărbat rămas văduv are greutăți și griji prea mari pentru susținerea familiei, rămase fără ajutorul soției; greutatea și traiul neregulat scurtează viața celui văduv. O văduvă însă de obicei rămâne în posesiunea unei averi, care o scutește de griji prea mari, sau se mărită a doua oră, scăpând pe calea aceasta de neajunsuri materiale.

Etatea alegătorilor. Ministerul de interne ungar a luat măsuri, ca organele polițiale din toată țara, în cercul lor de activitate, să statorească etatea cetățenilor alegători.

Renovarea podului de lanțuri. Lucrarea monumentală a capitalei ungare, — podul de lanțuri, construit în 1848 de arhitectii Adam Clark și Tierney Clark, unul englez, altul scoțian, — are trebuință de o radicală reparare. De aceea cu ziua de 3 Februarie 1914 s'a sistat circulația pe numitul pod. Astfel s'a tăiat, pe timp de cel puțin doi ani, una din legăturile principale, care împreună Buda de Pesta.

Drept pentru femei. Din Petersburg se vestește, că duma a hotărât, ca mamele și femeile care formează capul familiei, să aibe drept de alegere în județele comunale, când se tratează despre oprirea vânzării băuturilor alcoolice.

Măsuri înșprite. Congresul Statelor Unite, cum se anunță din Washington, în ședința din Lunia trecută s'a ocupat cu proiectul de lege privitor la regularea imigrării. Partea cea mai însemnată a proiectului, înaintat de membrul *Burnett*, cere dela fiecare imigrant să știe *cibi și scrie*, și nu permite analfabeților intrarea în Statele unite. Congresul american a debătut și în 1893, precum și în 1912, afacerea aceasta; dar președintele republicii de pe atunci, în puterea dreptului său de veto, a respins proiectul de lege votat de congres. Deputatul *Burnett*, în timpul din urmă, a înaintat eară proiectul respins de două ori prin veto. Se va vedea în curând, ce fel de atitudine va lua președintele actual, *Wilson*. Dacă propunerea va deveni lege, este sigur, că numărul emigranților din țara noastră va fi considerabil redus.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii meseriașilor s'ieni, au mai dăruit: Ioan Beu paroh în Apoldul inferior și soția sa Paraschiva n. Comșa, 1 cor.; Ioan Cioran, învățacel faur, Ioan Neagoș, duhovnic la seminarul Nifon (București), Alexandru Cristea, sodal pantofar, câte 50 bani; Teodor Negru, acordator de lucru (Bistra), aplicând pe flica sa Cornelia și pe Maria Bucea la croitoria națională Opișan, 1 cor.; Cornel Moldovan, cul. tip. 20 bani; Iosif Andrica, învățator (Zam), soția sa Elisabeta și copiii lor Eugeniu, Pompiliu, Virel, Aurelia și Aurora, 1 cor.; Ion Mateiu, paroh (Zdrapti), soția sa Aneta și copiii lor Haritina, George, Mărioara și Zoe, cor. 1 20.

Petrecere în Șeica-mare. Inteligența română din Șeica-mare și jur aranjază o petrecere cu joc Duminecă, în 21/15-Februarie 1914 în sala hotelului comunal din Șeica-mare. Inceputul ia 8 ore seara.

Balul factorilor postali. Personalul dela postă și oficiul telegrafic din Sibiu va da în 21 Februarie n. c. un bal, premers de concert și teatru, în sala mare dela „Gesellschaftshaus“. Inceputul la orele 8 sara.

Concert în Deva. Reuniunea română de cântări din Orăștie, cu concursul tenorului Ionel Rădulescu și al muzicii militare a Regimentului 64 din Orăștie va da în teatru orășenesc din Deva, Sâmbătă, 21 Februarie n. 1914, un concert, care stă din 8 puncte, dintre cari 5 cu câte 2 cântări. Acompaniamentul la pian va fi susținut de doña Victoria Dr. Erdely. După concert pauză, apoi piesa teatrală „O casă veche“, jucată de dsoara Vichi Domsa, dl Ionel Rădulescu, dna Elisabeta Ciontea și dl Dariu Pop. Venitul curat e destinat în favorul bisericii române din Deva și al Reuniunii Femeilor din comitatul Hunedoarei. După concert, se va juca „Călușerul“ și „Bătuta“, și apoi dans!

Teatru.

Luni, în 9 Februarie: *Totul pentru bani*, piesă în 5 acte, a două oară.

Martți în 10 Februarie: reprezentație în beneficiul artistului W. Thiele, se va juca *Fuga lui Gabriel Schilling*, dramă în 5 acte de Gerh. Hauptmann.

Posta redacției.

De pe vastul câmp al educațiunii practice. Lucrarea e bunioară, dar nu e potrivită pentru ziarul nostru. Manuscriptul să păstrează și-l poți lua în primire în redacția noastră.

De ale săracilor noștri.

Învățăceii meseriași și școlarii sibiieni îmbrăcați din darurile de Crăciun.

În prima ședință literară, totodată festivă, a Reuniunii meseriașilor sibiieni, ținută la 29 Ianuarie n. 1914, prezidentul Tordășianu, tractând despre așezămintele noastre umanitare, a constatat cu multă satisfacție că Reuniunea aceasta cu drept cuvânt se poate ranja între cele mai de seamă instituțiuni de binefacere ale noastre. Ea adică de 14 ani încoace, adunând — cu rară bunăvoință din darurile celor binecuvântați de Dzeu și împărțind în preajma Crăciunului între cei scăpați, a servit cu exemplu viu și pentru alții, cari adună și ei și împart între cei săraci. Din jertfele ce i s'au pus la dispoziție, Reuniunea de data aceasta a confecționat 2) costume uniforme noue, cu inițialele „R. S. R.“, cusute pe rocuri, cari s'au dat învățăceilor: Petru Modran, lustritor (originar din Bungard), George Cort, tinichigiu (orig. din Poșaga de jos), Nicolae Vecerde, măsar (orig. din Topârcea), Alexandru Bratu, croitor (orig. din Tilișca), Simion Obăru (orig. din Șelca de câmpie), Radu Stanislav (orig. din Zlatna), Bucur Bloanca (orig. din Rășinari), Iacăuși, Teodor Vasiac și Augustin Roman, olari de lux sau cuptorari de cahate (originari din Lăschia), Ioan Lăncrăjan (orig. Oarda), Ioan Rusu (orig. din Ațina), Nicolae Furdul (orig. din Călnic), Nicolae Simioș, (orig. din Moho), pantofari, Ioan Cioran, (orig. din Rășinari), Simion Cucea (orig. din Poșaga), fauri, Dumitru Cărbăulea (orig. din Ocna), cismar, Ioan Chidu, rotar (orig. din Porcești), Ion Simtion, Iosif Ucenic, Vasile Șandru și Ion Tibori, școlari. Învățăceii Bucur Cioran, măcelar, Sabin Zaharie și Nicolae Arcaș, au primit câte un costum din cele dăruite altor 3 învățăceii anul trecut, dar din cari au crescut. Câte 1 palton de earnă nou s'a dat învățăceilor Victor Onici, pantofar, Vasile Țimpeș, croitor și Ion Brezoe, cismar. Câte un rând de haine nouă s'a dat școlarului Ionel Chidu cum și lui Ștefan Marcovici (și o păreche cizmuțe) fiului lui Izidor Marcovici, cul. tip. (acum în America). Câte o păreche ghete nouă s'au dat învățacelui Ilie Martin, măsar și Ioan Perța, croitor, copilei Mărioara Pomian, orfana cismarului Mihail Pomian. O păreche cizme nouă școlarului Vasile Olariu. Este lung pomelnicul celor împărțiți cu câte un rând de haine folosite și reparate, cu ghete, pantalon, rocuri, palării, căciule, cămăși, stofa de haine, bluze, jachete pentru femei, ciorapi, mănuși, perii de dinți, batiste, cravașe, gulere etc. etc., apoi cu colaci, cu pânișoare și altele. Numărul celor ajutorați trece mult cifra de 100. Prezidentul Tordășianu, folosindu-se de prilejul împărțirii darurilor, a enumerat pe binefăcătorii, cari au sărit în ajutorul Reuniunii cu obolul lor și astfel cu puțință au făcut împlinirea acestei datorințe umanitare creștinești bine plăcute lui Dumnezeu și oamenilor. A pus la inima celor dăruiti să fie cu recunoștință față de ei, să fie cu alipire către biserică, către neam și către Reuniunea ocrotitoare și povățuitoare celor lipsiți. „Dreptul Iov“.

Nr. 28/1914.

(375) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa II Cărpiniș, în protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în foaia „Telegrafului Român”.

Emolumentele împreună cu acest post, sunt jumătate din venitele stolare fașionate în coala B. pentru întregirea venitor preoțesii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții pe lângă observarea prescrierilor reglementare, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la bise-

rică pentru a cânta și predica, respective a celebra.

Mercurea, la 8 Ianuarie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-ort. în contelegere cu comitetul parohial respectiv.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Regulament

pentru examenul de calificare în învățătorească la institutele pedagogice profesionale ale Mitropoliei gr.-ort. române din Ungaria și Transilvania.

Prețul 40 fil. + porto 5 fil.

Casele

din strada Rannicher Nr. 27, cu o mare grădină și cu loc de zidit cătră strada Herbert, precum și din strada Rosnanger Nr. 5 cu grădină sunt de vânzare.

Pentru informații mai deaproape la proprietarul

Iuliu Belohlawek

(381) 2-3

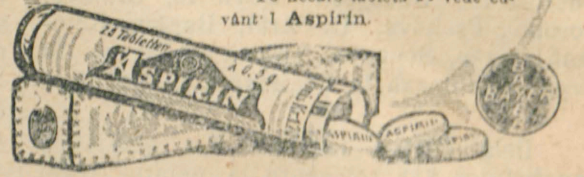
Sibiu.

Aspirin

Tabletele de Aspirin

sunt la dureri de cap, masele, reumatism, influență, etc. ca alinaătoare de dureri recunoscute. Cu să primiți tabletele veritabile de Aspirin, corect apria, tablete de Aspirin „Bayer”. Aceste sunt în pachetare originală în tuburi de 10 tablete à 5 gr. și costă cor. 1.20.

Pu fiecare tabletă să vede că vânt Aspirin.

(2)

(307) 5-20

„CRIȘANA”,

instituit de credit și economii, societate pe acții în Brad.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „Crișana” sunt invitați prin aceasta la

a VI-a adunare generală ordinară

care se va ține în Brad, Duminică în 1 Martie 1914 st. n. la 2 1/2 ore d. a. în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Constatarea numărului acționarilor și al acțiunilor pe cari le prezintă.

2. Denumirea alor 2 notari și 2 scrupitori.

3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1913 și stabilirea bilanțului.

4. Propunerea direcțiunii și decidera asupra împărțirii venitului curat.

5. Darea absoluturii pentru direcțiune și comitetul de supraveghiere pe anul de gestiune expirat.

6. Fixarea prețului marcelor de prezență pro 1914 pentru membri direcțiunii și a speselor de călătorie pentru membri comitetului de supraveghiere.

7. Alegerea alor 4 membri în direcțiune pe un period de 3 ani și a unui membru în direcțiune pe un period de 1 an.

8. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere pe timp de 1 an.

Se atrage atențiunea domnilor acționari asupra următoarelor dispozițiuni din statute:

§. 21. al. 2. „Femeile se reprezintă prin plenipotență, minorii prin tutori, curanzii prin curatorii lor, societățile, corporațiunile și institutele prin reprezentanții lor legali, chiar dacă aceștia din urmă nu ar fi acționari”.

§. 22. „Numai acei acționari au drept de vot, cari sunt trecuți ca proprietari de acții în cărțile societății cu cel puțin 6 luni înainte de adunare și cari își depun cu 24 ore înainte de aceste, pe lângă revers acțiile lor, eventual și dovezile de plenipotență la cassa societății, eventual la locurile destinate de direcțiune. Avizul despre depunerea acțiilor la locurile destinate are să sosească cu 24 ore înainte de ținerea adunării”.

În legătură cu cele cuprinse în § ul din urmă notificăm, că pentru depunerea resp. primirea acțiilor și extradarea documentelor despre depuneri s'au designat toate institutele cari sunt membre la „Solidaritatea” din Sibiu.

Brad, la 5 Februarie 1914 st. n.

(384) 1-1

Direcțiunea.

MEGHIVÓ.

A „Crișana” takarékoszt és hitelintézet r. t. részvényeseit tisztelettel meghívjuk a Brádon 1914 márczius 1-án d. u. 1/2 3 órakor az intézet üléshelységében megtartandó

a VI-ik rendes évi közgyűlésre**Tárgysorozat:**

1. A jelenlévő részvényesek ill. részvények megállapítása és meghatalmazások igazolása.

2. Két jegyző és két bizalmas férfiú kinevezése.

3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentései az 1913 üzletéről és az évi mérleg jóváhagyása.

4. Az igazgatóság javaslata az évi tisztanyereség felosztása tárgyában és e feletti határozat.

5. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére felmentvény megadása az 1913 üzlet évre nézve.

6. Az igazgatóság tagjai részére 1914 évre vonatkozólag a jelenléti díjak megállapítása s a felügyelő bizottság tagjainak uti költségei feletti határozat.

7. Négy igazgatósági tag megválasztása 3 és egy igazgatósági tag 1-évi időtartamra.

8. Egy felügyelő bizottsági tag megválasztása 1 évi időtartamra.

Felhívjuk a t. részvényesek figyelmét az alapszabályok következő intézkedésére.

21 § 2 bek. „A nők szavazataikat meghatalmazás útján gyakorolják, a kiskorúakat gyámjuk a gondnokokat gondnokuk erkölcsi, jogi személyeket és intézeteket törvényes képviselőik még az esetben is, ha utóbbiak nem volnának részvényesek.

22 §. Szavazattal csak azon részvényesek bírnak, kiknek ebbeli mitőjége a társaság könyveibe legalább 1/2 évvel a közgyűlés határnapja előtt be lett vezetve, s a kik részvényeiket, illetve meghatalmazási okmányukat a közgyűlés megtartása előtt legalább 24 órával elismervény mellett letették az intézet pénztáránál, illetőleg az igazgatóság által megnevezett helyeken utóbbiaknál eszközölt letétől szóló elismervények azonban a közgyűlés előtt legalább 24 órával az intézethez meg kell érkeznie, különben elkésztettek tekintetik.

Ezen utóbbi §-ban foglaltakra való tekintettel értesítjük a t. részvényeseket, hogy a részvényeknek letétkénti elfogadásra az összes intézetek, melyek a nagyszabeni „Solidaritáta” tagjai, fel vannak hatalmazva.

Brád 1914 február hó 5-én.

Az igazgatóság.

Raportul comitetului de supraveghiere.**Onorată adunare generală!**

În decursul scontrărilor făcute atât la centrală, cât și la filialele institutului am constatat regulă și exactitate.

Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1913 cu un profit curat de Cor. 61,642 84, l-am revăzut și aflat în depunerea regulă și corect.

Vă propunem deci: a) să aprobați bilanțul; b) să dați atât Direcțiunii, cât și Comitetului de supraveghiere absoluturii pe anul expirat și c) să primiți propunerea Direcțiunii cu privire la distribuirea profitului curat, la care și noi ne alăturăm.

Brad, la 30 Ianuarie 1914.

I. Perian m. p.

Savu Stănilă m. p.

Andron Bogdan m. p.

Nicolae Popp m. p.

Dominic Rațiu m. p.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Contul bilanț cu 31 Decembrie 1913.

Activa—Vagyon.	Mérleg számla 1913. Dec. hó 31-én.	Pasiva—Teher.	
	K f	K f	
Cassa — Pénrkészlet	31,785 12	Capital societar — Részvénytőke	400,000 —
Ban in Giro-Conto și la alte bănci —		Fond de rezervă general —	
Követelések az Osztrák-Magyar bank		Altalános tartalékállap ¹	212,857 92
és más pénzintézeteknél	2,642 10	Fond de rezervă special —	
Cambii — Váltók	870,499 40	Külön tartalékállap	11,626 63
Cambii cu acop. hip. — Jelzalogilag bizt. váltók	772,161 —	Fond de penziuni — Nyugdíjalap ²	47,912 64
	1 642,660 40	Depozite spre fructificare — Takarékbetétek	1 364,850 03
Obligațiuni asig. cu hip. — Jelzalog kölcsönök	527,362 23	Reecont — Visszszámítás	454,752 40
Obligațiuni cu caventi — Kötvény kölcsönök ¹	263,885 08	Diversi creditori — Különféle követelő számlák	82,223 57
Lombard — Előlegek értékpapirokra	4,680 —	Interese transitoare anticipate — Atmeneti kamatok	48,641 51
Efecte publice și acții — Értékpapirok és részvények ²	93,399 —	Interese după capital societar em. II. — Kamatok a II-ik kibocsátásból eredő részvénytőke után	10,966 33
Realități — Ingatlanok	119,700 —	Profit net — Tiszta nyereség	61,642 84
Mobiliar — Felszerelés	6,450 —		2 695,513 93
	2 695,513 93		

¹ O parte din ele sunt intabulate. — Ezen kötvények egy része jelzalogilag biztosítva van.

Rentă ung. in cor. 4% —	
4%-os Korona járadék	9,114 —
Serisuri fonciare Albina —	
Albina záloglevél	40,760 —
Acții dela banca Austro-Ungară — Osztrák Magyar bank részvény	10,275 —
	60,149 —

¹ Cu dotația din anul acesta va fi Cor. 228,015 07 — A f. évi dotațieival lesz K 228,015 07.

² Cu dotația din anul acesta va fi Cor. 53,076 92 — A f. évi dotațieival lesz K 53 076 92.

Contul profit și pierdere.

Spese—Kiadás.	Nyereség és veszteség számla.	Venite—Bevételek.	
	K f	K f	
Interese de depuneri — Betét kamat	68,123 06	Interese dela cambii — Váltó kamat	83,517 87
Interese de reecont — Visszszámítási kamatok	46 245 30	Interese dela cambii cu acop. hip. — Jelzalogilag bizt. váltó kamat	63,512 96
Interese de lombard — Lombard kamat	7,170 44	Interese dela obligațiuni asig. cu hip. — Jelzalog kölcsön kamat	52,773 57
Interese după fondul de penziuni — Kamat a nyugdíjalap után	2,174 04	Interese dela obligațiuni cu caventi — Kötvény kölcsön kamat	27,213 60
Salare — Fizetések	22,318 06	Venit dela efecte — Értékpapirok jövedelme	3,718 35
Bani de evartir — Lakberek	2,924 99	Venit dela realități — Ház és haszonbér jövedelem	6,029 59
Marce de prezență — Jelenléti béréak	1,835 —	Provizioni — Jutalékok	30,401 27
Diverse spese — Különféle költségek	11,953 37		
Dări și competente — Adók és illetékek	22,679 87		
Dara după depuneri — Betét kamat adó	6,811 31		
Chirie — Házbér	600 —		
Amortizări — Leírások:			
din imprumuturi dubioase —			
Kétes követelésekből	7,351 01		
din efecte, ca d. f. de curs —			
Az érték papirokból, mint árfolyam veszteség	455 82		
din realit. — Az ingatlanokból	4,194 29		
din mobiliar — A felszerelésből	688 40		
Profit net — Tiszta nyereség	61,642 84		
	267,167 21		267,167 21

Comșa,

dir. exec. — vezérigazgató.

Brad, la 31 Decembrie 1913.

p. pa. Ghișă,
contabil. — könyvelő.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Vasile Dam'ian Cornel Lazar Dr. T. Pap Ioan German Aron Roman Ioan Cutean
prez. — elnök. v.-prez. — alelnök.

Nicolae Bedea Dr. Nicol' e Robu Petru Rimbaș Romul Coțoiu Ioan Mera Virgil Albescu

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelő bizottság:

Subscrisul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le am aflat exacte. — A fölrott felügyelő bizottság a feuti számlákat átvizsgálván, azokat rendben találta s ö zhangzásban az intézet könyveivel.

Brad, la 30 Ianuarie 1914.

I Perian Savu Stănilă Andron Bogdan Nicolae Popp Dominic Rațiu
Constantin Popp m. p., rev. expert al „Solidaritității” — a „Solidaritáta” revizora.